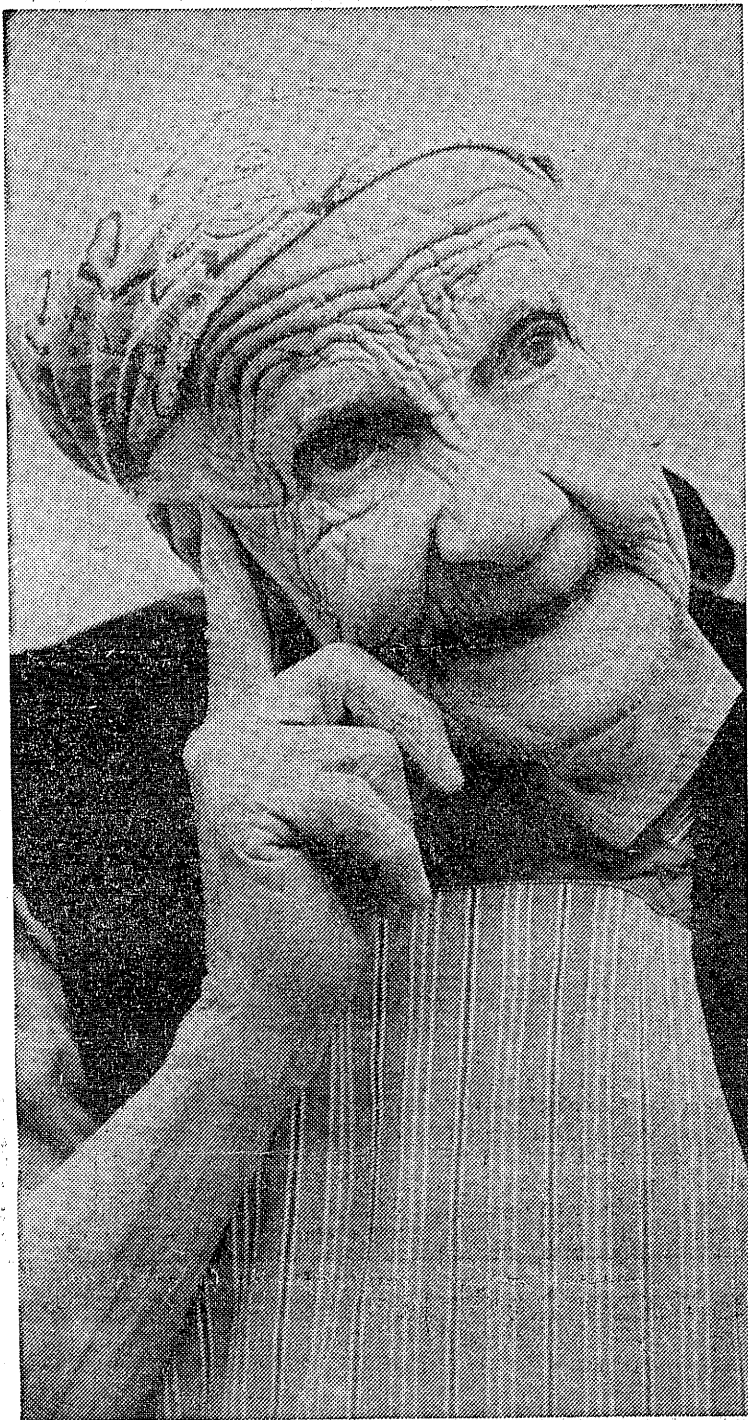

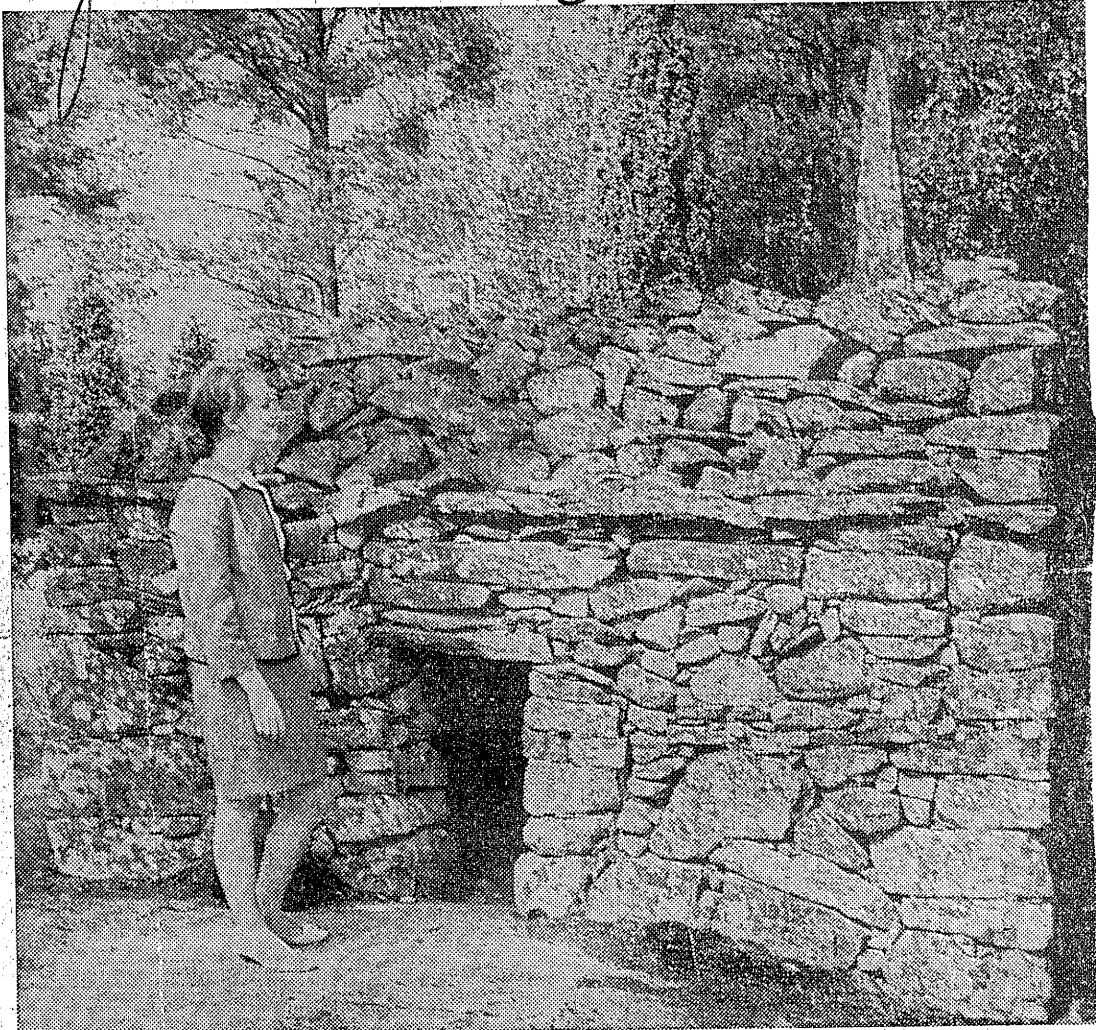
Sagogumma i skogsbygd berättar om fars kyrka

Bytet nära vid Hultsf

13
8
66

Tant Hilma är en riktig sagogumma som har mycket att berätta om sitt långa liv i Staveberg. Till höger: kyrkan som elvaåriga Frans Johansson byggde 1852 står kvar i ängen alldeles som den gjorts i mer än ett sekel.

Frans fyllde elva år sommaren 1852. Säkert hade vi inte ens känt till hans existens om han inte den sommaren rest ett monument över sig själv och sin tid. I de karga och stengiga smågårdarna i Staveberg, en by i Stava norr om Gränna, fanns på den tiden int många lekkamrater. Frans var hänvisad till sina tre bröder och till egna lekar på gården. Största nöjet var att följa med föräldrarna till sockenkyrkan där folklivet på den tiden florerade. Stora och små nyheter berättades när kyrkfolket samlades.

Inspirerade av trivseln vid kyrkobesöken byggde Frans och hans bröder sommaren 1852 en liten miniatyrkyrka i ängen bakom hemgården. Men när den var färdig, var de inte riktigt nöjda. De ville ha en större kyrka, som de alla fyra kunde krypa in i. I skogen fanns gott om sten som var jämn och fin och passade till kyrkbygge. Fadern Johannes Svensson, tog oxarna och hjälpte sina unga byggmästare att köra fram stenen. Med energi och skicklighet byggde så de fyra den sommaren en kyrka som skulle

minna om dem långt efter det de gått ur tiden.

Dörröppningen var så låg att även småpojkar måste krypa in, men där inne var väggarna jämna, som om de varit murade, och taket var alldeles slätt. Runt de små fönstren var stenarna ord-

nade i en cirkel alldeles som om de vore slagna i valv.

När Frans var sexton år, dog fadern och sonen fick rycka in som bonde. Han blev vuxen och gifte sig med en flicka som hette Eva och de fostrade fem barn

Sagogumma ...

Forts. från sidan 1

på den lilla gården. När hustrun blev gammal och sjuk flyttade två av döttrarna hem och skötte hemmet. Frans Johansson dog 1921. Då var alla hans bröder också döda. Men kyrkan stod kvar.

Dottern Hilma är den enda som kan berätta om sin far Frans och om familjelivet i gården i Staveberg. Hon är 92 år nu men är klar och redig och snabb att berätta. Hon föddes 1874 i samma gård som var faderns barndomshem. Hemmet var lyckligt och man "redde sig".

Skolan låg en halvmil från hemmet, men skoltiden var den lyckligaste i Hilmas liv. Terminerna började 1 mars och slutade 1 november; under vintern var det aldrig tal om att gå till skolan. Hilma hann under sina fyra terminer i skolan bli skaffa sig en vacker handstil. Den kan man se i de dagboksanteckningar hon började föra under sista året i skolan. Det var en äldre bror till henne som först började anteckna händelser som timat i hemmet.

Efter skolan fick Hilma som fjortonåring ta tjänst. Under sju ton år tjänade hon på olika ställen tills hon vid moderns död flyttade hem för att hjälpa sin far. I 22 år efter faderns död hushållade Hilma tillsammans med systern Maria i Staveberg.

Nu bor Hilma hos släktingar på en annan gård i Staveberg. Där går hon och pysslar och det händer ofta att hon tar fram sina dagboksanteckningar om små vardagliga händelser, som många gånger hade stor betydelse för hennes familj. Den nionde augusti då vi hälsade på, läste Hilma högt för oss, vad som hände i Staveberg för på dagen åttio år sedan:

"9 augusti 1886. Hugget löf. Sällt två kannor krusbär till Mari i Lilla Krokek. H och M (Hilma och Maria) fått 50 öre för hallon af